

POZNÁVANIE NÁDEJE

Pracovný zošit k učebnici
náboženstva pre 4. ročník ZŠ
Východný obrad

Ivana Štibraná a Patrik Bacigál

Od strany 26

Určené na vyučovanie v domácnosti počas obdobia karantény

www.pracovnyzosit.sk

Akékoľvek iné použitie nie je dovolené

Vydalo Vydavateľstvo DON BOSCO

www.donbosco.sk

Poznávanie nádeje

Náboženská výchova pre 4. ročník základných škôl – katolícke náboženstvo

© PaedDr. PhDr. Ivana Štibraná, PaedDr. Patrik Bacigál, 2015

© Ilustrácie: Mgr. Vladimír Banský, 2015

Za výber a použitie fotografií a ilustrácií zodpovedá autor.

Recenzenti:

Doc. ICDr. Miloš Pekarčík, PhD. (odborný posudok)

PhDr. Beáta Slamová (praktický posudok)

Nihil obstat: prof. ThDr. PaedDr. František Trstenský, PhD., 2015

Schválené gréckokatolíckou metropolitnou liturgickou komisiou.

Jazyková úprava: Mária Majerníková

Dizajn a layout: Braňo Gajdoš, A21, s.r.o. – ateliér pekného grafického dizajnu

V spolupráci s Katolíckym pedagogickým a katechetickým centrom vydalo Vydavateľstvo Don Bosco, Miletičova 7, 821 08 Bratislava v roku 2015 ako svoju 485. publikáciu.

ISBN 978-80-8074-323-9

Ďakujeme PaedDr. ThLic. Jane Hurajtovej, PaedDr. Lenke Dobrenkovej Langovej a PaedDr. Anne Gembalovej, autorkám inovatívneho projektu kurikula školského vyučovania katolíckeho náboženstva na Slovensku z roku 2009.

3.2

Bože, kde si? (Jób)

ČO UŽ VIEME

Utrpenie je dôsledkom dedičného hriechu. Je to hriech, ktorého následky nesie každý človek. Vo Svätom písme máme napísaný príbeh o trpiacom človeku, ktorý bol spravodlivý a volal sa Jób.

1 a) Očísluj podľa poradia jednotlivé časti príbehu o Jóbvi.

Ak treba, pomôž si učebnicou.

	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;">Boh prehovoril k Jóbvi VERNÝ</div>	
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;">Jób sa obracia na Boha a pýta sa ho, prečo mu neodpovedá v jeho utrpení. OSTAL</div>	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;">Jób má dostatok všetkého, má rodinu a zdravie a modlí sa k Bohu SPRAV</div>	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;">Boh Jóba uzdravil, požehnal ho, aj jeho rodinu. PENÍ</div>
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;">Boh karhá Jóbových priateľov za ich správanie voči Jóbvi. JVUTR</div>	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;">Jóbvi radia jeho priatelia a podozrievajú ho, že urobil niečo zlé. ÝJÓBZ</div>	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;">Jób prišiel o majetok, stratil rodinu a aj sám ochorel. ODLIV</div>
	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;">Jób uznáva Božiu veľkosť a múdrosť, dôveruje mu. BOHUA</div>	

b) Čo nás učí príbeh? Prepíš písmená za krúžkom podľa poradia.

2 Nakresli, kedy si pomohl niekomu zmierniť jeho utrpenie, bolesť.

Ježiš je silnejší ako smrť

3.3

1 Zopakuj si Päťoro cirkevných prikázaní.

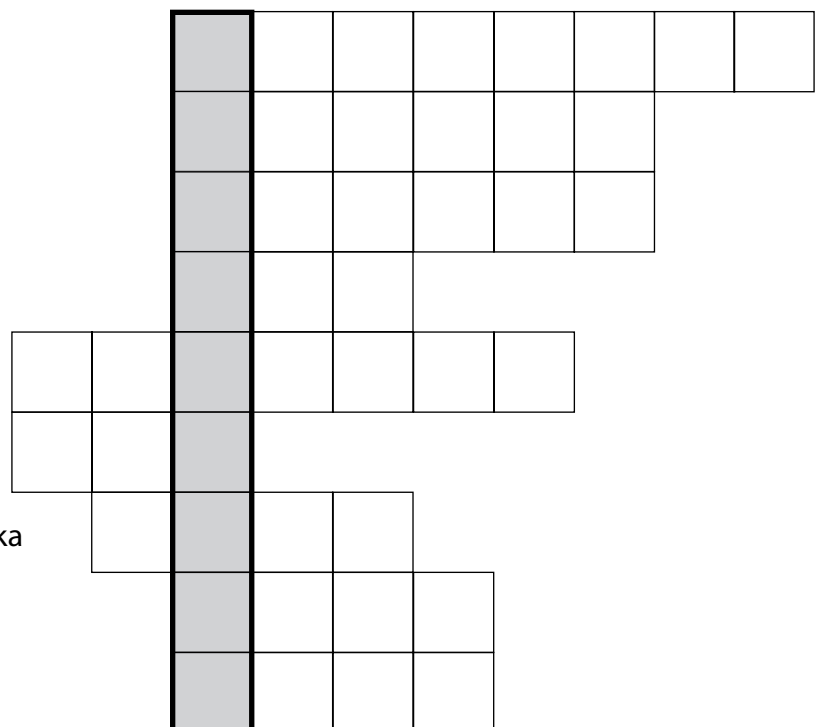
- a) Doplň chýbajúce slová.
 - b) Zakrúžkuj červenou prikázanie, ktoré nám pripomína dôležitosť nedele.
 - c) Zakrúžkuj modrou prikázanie, ktoré hovorí o sviatosť zmiernenia a Eucharistii.
1. V a v prikázaný sviatok sa zúčastniť na svätej omši.
 2. Zachovávať prikázané dni
 3. Aspoň raz v roku sa a vo období prijať Oltárnu sviatosť.
 4. Uzatvárať pred tvárou Cirkvi.
 5. Podporovať ustanovizne.

ČO UŽ VIEM

Pán Ježiš ukázal, že je pánom nad smrťou tým, že kriesil mŕtvych, zomrel a vstal z mŕtvych. Túto pravdu vyznávame slovami „tretieho dňa vstal z mŕtvych“. Každá nedeľa nám pripomína Veľkonočnú nedeľu, deň Ježišovho zmŕtvychvstania.

2 Vylúšti tajničku. Darom Veľkonočnej nedele je aj sviatosť

1. Otec Jána Krstiteľa, manžel Alžbety
2. Vyviedol Izraelitov z Egypta
3. Prorok nádeje
4. Prvá žena
5. Praotec viery
6. Postavil koráb
7. Matka Panny Márie, Joachimova manželka
8. Abrahámov syn
9. Prvý muž

3.4

Sviatosť pomazania chorých

Pán Ježiš ustanovil sviatosť pomazania chorých. Dáva nám posilu v chorobe a duchovné uzdravenie. Je určená starým a chorým ľuďom.

1 Napíš, ako sa volá táto sviatosť. Pomôž si prehľadom 7 sviatostí.

- – stávame sa Božími deťmi
- – prijatie Ježiša pod spôsobom chleba
- – odpustenie hriechov
- – posila v chorobe a starobe

Prehľad 7 sviatostí:

Sviatosť	Kto ju môže prijať	Čo nám táto sviatosť dáva	Kolkokrát ju môžeme prijať
Krst	Každý nepokrstený	Stávame sa Božími deťmi, patríme do Cirkvi – rodiny Božích detí	Raz
Myropomazanie	Pokrstený (bez ťažkého hriechu)	Plnosť darov Svätého Ducha	Raz
Eucharistia	Pokrstený (bez ťažkého hriechu)	Zjednocuje nás s Pánom Ježišom a navzájom medzi sebou	Opakovane
Pokánie	Pokrstený	Odpúšťa nám hriechy	Opakovane
Pomazanie chorých	Pokrstený (bez ťažkého hriechu)	Uzdravuje nám dušu a keď je to dobré tak aj telo	Opakovane
Posvätná vysviacka	Pokrstený a myropomazaný muž (bez ťažkého hriechu)	Božie dary pre druhých ľudí, zvlášť cez sviatosti	Každá raz a sú tri (diakon-kňaz-biskup)
Manželstvo	Pokrstený (bez ťažkého hriechu)	Božie dary pre spoločný život a dobro rodiny	Obvykle raz za život

HÁDANKA

Odpustí ti všetky hriechy, na krst stačí s vierou prísť. Ak sa stane, že zas zhrešíš, na spoveď hneď môžeš ísť.

Pod spôsobom chleba, vína, k nám Pán Ježiš príde rád. Starý, slabý a aj chorý, je tiež jeho kamarát.

Nádej vlieva slabej duši, rád ťa pohostí, treba iba s vierou prijať Ježišov dar –

.....

2 Dopln – ako prebieha sviatosť pomazania chorých:

Kňaz chorému udeľuje pomazanie na: a pritom hovorí:

„Svätý, lekár duší a tiel, ty si poslal svojho Syna, nášho Pána Ježiša Krista, ktorý každú chorobu a vyslobodzuje zo Týmto pomazaním aj svojho služobníka z telesnej a duševnej, ktorá naňho dolieha, a oživ ho svojho Krista, na prosby našej presvätej Vládkyne, Márie, vždy Panny, a všetkých tvojich svätých. Lebo ty si prameň, Bože náš, a my ti vzdávame slávu s tvojím jednorodným a s tvojím jednopodstatným Duchom, teraz i vždycky i na veky Amen.

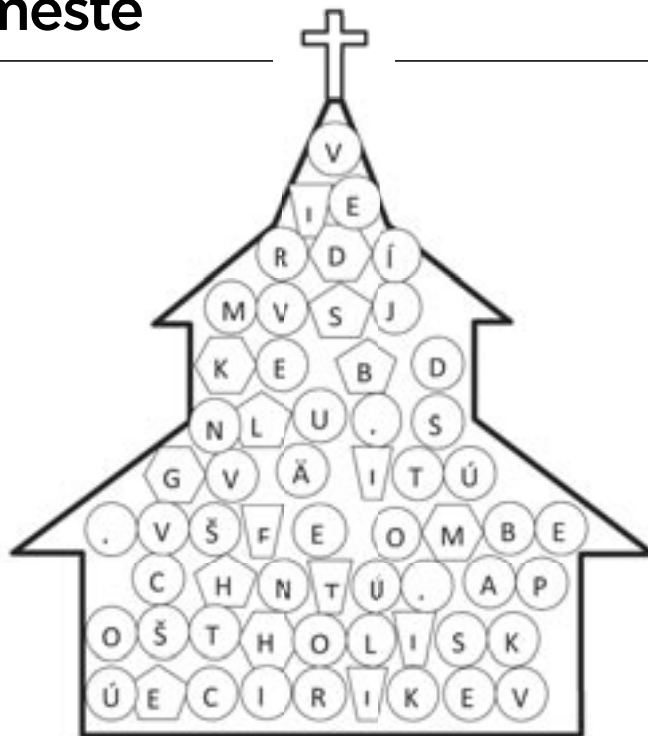
Svedectvo nádeje

4

Veže v našom meste

4.1

- 1** Na svätej liturgii sa stále modlíme nicejsko-carhradské vyznanie viery. Vypíš písmenká v krúžkoch. Postupuj, ako keď čítaš text, zhora nadol a zľava do prava. Vyznávame v ňom:

ČO UŽ VIEM

Sme kresťania katolíci. Medzi kresťanské cirkvi patria aj pravoslávni kresťania a kresťania protestantských cirkví. Úsilie o zjednotenie kresťanských cirkví sa nazýva ekumenizmus.

- 2** Čo vieš o kresťanoch? Vyber správnu odpoveď, skontroluj a oznámkuj sa.

- Katolíci, pravoslávni a protestantské cirkvi sú kresťania:
 - všetci
 - len niektorí
 - nikto z nich
- My sme kresťania:
 - protestantských cirkví
 - katolíci
 - pravoslávni
- Členom katolíckej cirkvi sa veriaci stane:
 - pri krste
 - na hodine náboženstva
 - pri konfirmácii
- Všetci kresťania oslavujú:
 - Vianoce a sviatok Všetkých svätých
 - Vianoce a Veľkú noc
 - Vianoce a Nanebovzatie Panny Márie
- Spoločná bohoslužba viacerých kresťanských cirkví sa nazýva:
 - ekologická
 - misijná
 - ekumenická
- Pápeža ako nástupcu apoštola Petra a zástupcu Ježiša Krista na zemi prijímajú:
 - pravoslávni
 - katolíci
 - protestantské cikvi
- Úcta Ježišovej matky Márie ako Panny a Božej Matky nie je výsadou:
 - protestantských cirkví
 - pravoslávnych
 - katolíkov

ZNÁMKOVANIE:

(7b = 1, 6 - 5b = 2, 4 - 3b = 3, 2b = 4, 1b = 5)

4.2

Rôzne veže - rôzne vierovyznania

ČO UŽ VIEME

Chrám je Boží dom.
Najdôležitejším miestom v chráme je bohostánok, miesto kde je uložená Eucharistia.
Chrámu hovoríme aj cerkev. Rímskokatolícky a Evanjelický chrám sa nazýva kostol.

1 Dopln

Patrím do farnosti

Náš pán farár sa volá

Náš farský chrám sa nazýva

2 Pomenuj liturgické predmety:

(ambón, prestol (oltár), ampulky, kalich a diskos, bohostánok, liturgikon)

3 Čo je to? Aké je to miesto?

Miesto, kde sa slávi Eucharistia:

Miesto, kde je uložená Eucharistia:

Vyvýšené sedadlo pre biskupa alebo kňaza:

Miesto, odkiaľ sa číta Božie slovo:

Miesto, kde sa pripravujú obetné dary:

Oddeluje svätyňu od lode:

Chrámové veže – symboly nádeje

4.3

1 a) Nakresli chrám, do ktorého chodíš.

ČO UŽ VIEM

Každý chrám hovorí o Bohu. Predstavuje aj miesto bezpečia. Podľa toho kedy boli postavené majú rozličné architektonické slohy. Románske chrámy vyjadrujú bezpečie, večnosť a spojenie neba so zemou. Gotické chrámy týčiace sa do výšky hovoria o kráse a veľkosti Boha. Barokové zase približujú človeku nebeský pokoj.

b) Napíš, čo si o ňom zistil.

Sloh:

Obdobie, kedy bol postavený:

Komu je zasvätený:

Máme v ňom ikony týchto svätých:

2 Do chrámu chodíme na sv. liturgiu. Zopakuj si časti sv. liturgie.

a) Podčiarkni červenou, ktoré časti patria do bohoslužby slova a zelenou, ktoré patria do bohoslužby obety.

b) Očísluj ich podľa poradia ako nasledujú za sebou.

	Veľký vchod
	Premenenie
	Antifóny
	Prepustenie

	Apoštol
	Prijímanie
	Malý vchod
	Zaambónna modlitba

	Evanjelium
	Otče náš
	Homília
	Vyznanie viery

4.4

Kresťan – nositeľ Krista

ČO UŽ VIEME

Kresťanom som sa stal pri krste. Krstom patríme do veľkej rodiny Božích detí, do Cirkvi. Byť kresťanom znamená patriť ku Kristovi, nasledovať ho a svedčiť o ňom iným ľuďom, aby aj oni spoznali jeho lásku.

1 Napíš, čo už vieš o Ježišovi Kristovi.

Kto je to?

.....

.....

.....

.....

.....

2 Kresťanom si sa stal pri krste. Pán Ježiš nám daroval ďalšiu sviatosť, ktorá nám pomáha na ceste k nemu a je ňou sviatosť zmierenia. Súčasťou prípravy na prijatie tejto sviatosti je aj spytovanie svedomia. Odpovedz si na tieto otázky. Ďalšie nájdeš aj v spovednom zrkadle v modlitebnej knižke.

Bol Pán Boh na prvom mieste v mojom živote?

Vrátil som požičané veci?

Nemám zlozvyk hovoriť Božie meno nadarmo?

Neohováral som iných? Nenadával som im?

Bol som v nedeľu a v prikázaný sviatok na svätej liturgii?

Nebol som pyšný, namyslený?

Poslúchal som rodičov? Mal som k nim úctu?

Bol som ochotný podeliť sa?

Neublížoval som iným? Nebil som sa?

Nezávidel som niekomu?

Netýral som zvieratá?

Vedel som sa ovládať v jedle, v maškrtení?

Nečítal a nepozeral som neslušné veci?

Nebol som panovačný?

Nezobral som si cudziu vec?

Hneval som sa na niekoho?

Nebol som lenivý?

Kresťania – nádej pre svet

4.5

1 Pomenuj 5 vecí, ktoré spájajú všetkých kresťanov.
Pomôž si obrázkami.

.....

.....

.....

.....

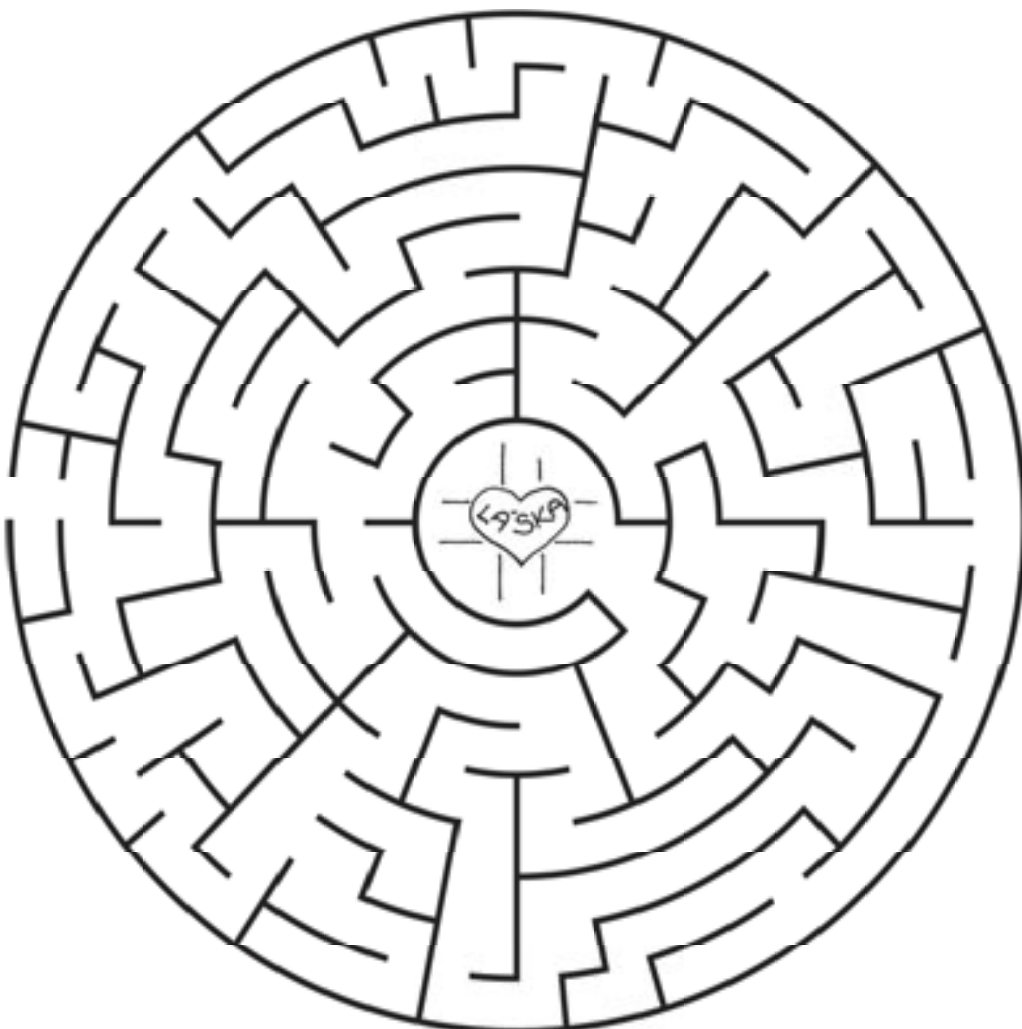
.....

ČO UŽ VIEM

Dva najväčšie kresťanské sviatky sú Sviatky narodenia Pána a Sviatky Paschy. Všetkých kresťanov spája viera v Ježiša Krista, Božie slovo a krst. Všetci máme byť nositeľmi kresťanskej nádeje, ktorú nám dal Pán Ježiš.

2 EKUMENIZMUS = VŠETCI HĽADÁME CESTU K JEŽIŠOVI.

Nájdí tú svoju!

4.5

Kresťania – nádej pre svet

Ja – svedok nádeje

1 Zamysli sa, čo robí dobrý skutok naozaj dobrým.

- * Robím ho z lásky k Ježišovi a k človeku ALEBO robím ho pre svoje dobro, napríklad aby ma pochválili?
- * Je to dobrá vec ALEBO nie je to dobrá vec?
- * Nečakám zaň odmenu ALEBO čakám zaň odmenu?

Napíš, čo znižuje hodnotu dobrých skutkov Petra, Katky a Kamila alebo ich robí dokonca zlými.

a) Petrova babka potrebuje priniesť nákup z obchodu. Petrovi sa nechce ísť do obchodu, ale babka mu vždy nechá drobné. Peter ide do obchodu, veď peniaze sa mu hodia.

.....

b) Katka pomáha spolužiačke Veronike s matematikou. Má rada, keď ju za to pani učiteľka pochváli.

.....

c) Filip má rád jablká. V susedovej záhrade rastú veľmi pekné. Opýtal sa Kamila, či pôjde s ním do susedovej záhrady a pomôže mu nejaké naobrať.

.....

2 Aká je viera bez skutkov? Abeceda sa nám posunula o jedno písmeno dopredu. Prepíš správne odkaz.

XJFSB CFA TLVULPX KF NŠUXB.

.....

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	R	S	T	U	V	X	Y	Z
Z	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	R	S	T	U	V	X	Y

Kresťania – nádej pre svet

4.5

Svedkovia nádeje

1 Svedkami nádeje sú pre nás všetci tí, ktorí sú už v nebi. Dosiahli cieľ, o ktorý sa my ešte len usilujeme. Niektorých už Cirkev vyhlásila za svätých, aby boli pre nás povzbudením. Niektorých už poznáš z nižších ročníkov. Napíš, kto to bol.

a) Bojoval s drakom, zlom a boj vyhral:

b) Daroval chudobným dievčatám veno, na jeho pamiatku dodnes u nás dostávame v deň jeho sviatku aj

sladké darčeky:

c) Mal rád prírodu, je patrónom ochrancov prírody:

d) Jej meno sa spája so svetlom, navštevovala tajne kresťanov v katakombách:

.....

2 Spoznal si ďalších svedkov nádeje. Doplň podľa učebnice správne údaje do tabuľky.

MENO	NÁRODNOSŤ	POVOLANIE	SVEDECTVO
Sv. František Saleský			
Bl. Pavol Gojdič, OSBM			
Sv. Ján XXIII.			
Sv. Ján Pavol II.			

4.5

Kresťania – nádej pre svet

Svätý Ján Pavol II. – svedok nádeje

1 Tvoji rodičia si iste pamätajú sv. Jána Pavla II. Spýtaj sa ich a skús zistiť:

a) Koľkokrát bol na Slovensku a ktoré miesta navštívil?

.....

b) Z ktorej krajiny pochádzal?

c) Aké bolo jeho vlastné meno?

d) Čo si ešte pamätajú z jeho návštevy u nás?

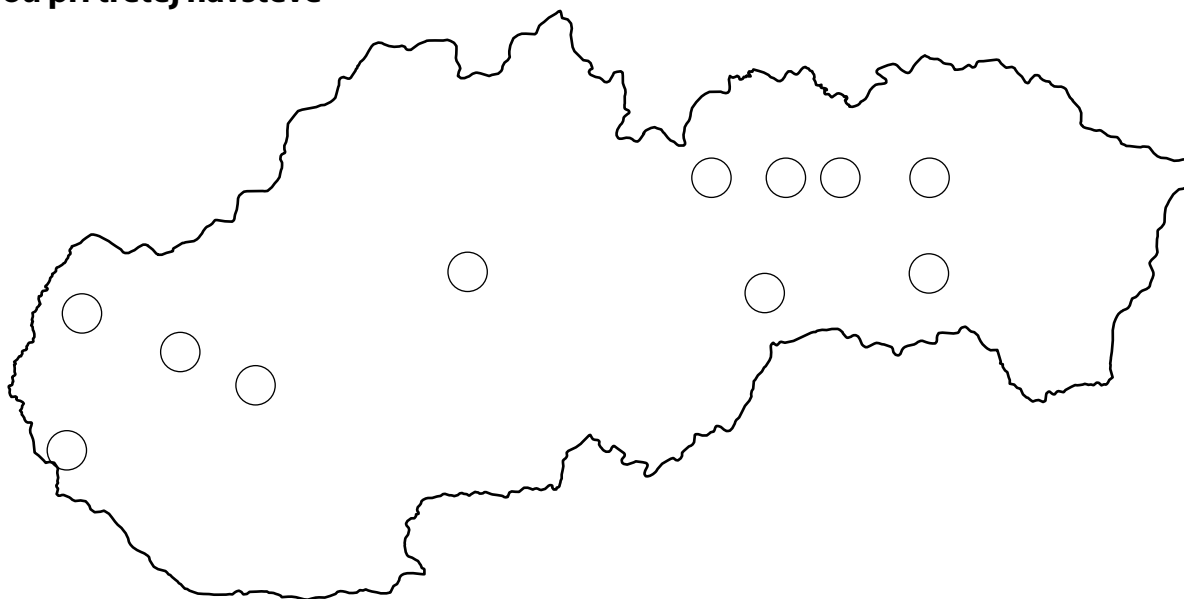
.....

2 a) Pomenuj miesta na mape. Všetky navštívil Ján Pavol II.

b) Vyznač zelenou miesta, ktoré navštívil Ján Pavol II. pri svojej 1. návšteve

c) Červenou pri druhej návšteve

d) Modrou pri tretej návšteve

POMÔCKA

1. návšteva: Bratislava (Vajnory)

2. návšteva: Bratislava, Nitra, Šaštín, Košice, Prešov, Spišská Kapitula, Levoča, Poprad–Tatry,

3. návšteva: Bratislava, Trnava, Banská Bystrica, Rožňava

Prameň nádeje

5

Modlitba – život v Božej prítomnosti

5.1

1 Napíš si podľa poradia dôležité veci, ktoré máš dnes urobiť.
Na ktorom mieste je modlitba?

.....

.....

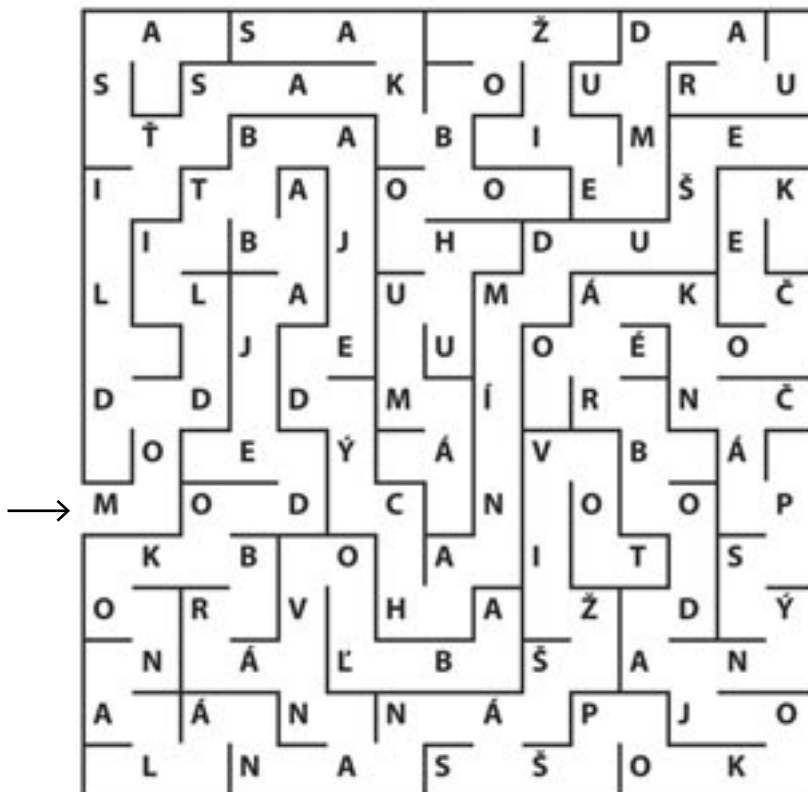
2 Urob si test *Osobná modlitba z učebnice*. Čo si sa dozvededel?

V čom by sa tvoja modlitba mohla zlepšiť?

.....

.....

3 Prejdi cez bludisko a dozvieš sa myšlienku o modlitbe.

ČO UŽ VIEM

Modlitba je rozhovor s Bohom. Už poznáme niektoré modlitby, ktoré sa modlíme spoločne v cirkevnom spoločenstve. Modlitbe, ktorou sa prihovárame Bohu vlastnými slovami, hovoríme osobná modlitba. Dôležité však je, aby bola pravidelná, úprimná a plná dôvery k Bohu.

5.2

Cirkev – prameň nádeje

ČO UŽ VIEM

Cirkev je Boží ľud,
Božia rodina. Do Cirkvi
patríme od krstu.
Miestna cirkev sa
nazýva farnosť.

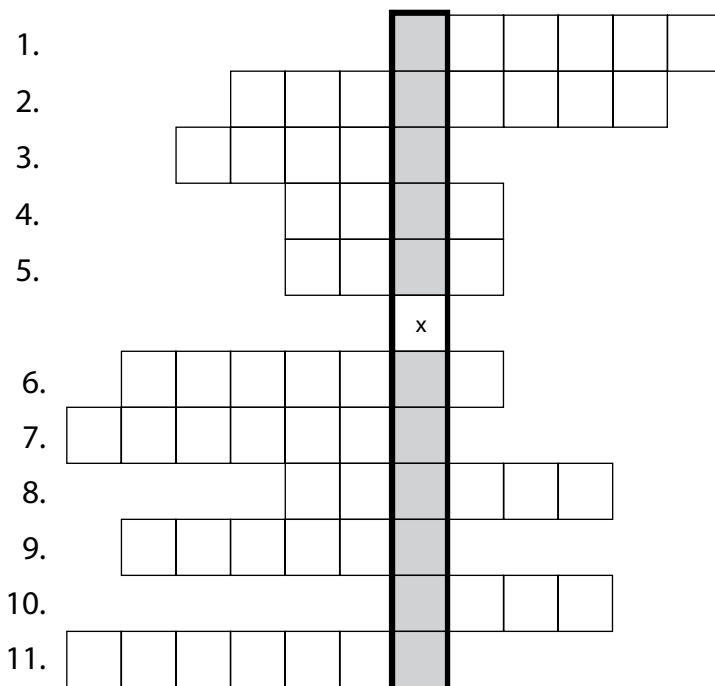
1 Cirkev založil Pán Ježiš. Apoštola Petra ustanovil za hlavu Cirkvi – prvého pápeža. Moc, ktorú Peter dostal, sa až dodnes prenáša na biskupov a kňazov. Každý má v Cirkvi svoje miesto.

Po vylúštení tajničky sa dozvieš, čo nám hovorí sv. Pavol, k čomu prirovnáva Cirkev.

Pri lúštení ti pomôže prehľad Ako je usporiadaná Cirkev.

Meno	Do úradu je	Vysviacka, ktorú prijal	Územie, ktoré má na starosti	Názov územia	Podobné územie
Pápež	Volení kardinálmi	Biskup	Celý svet		Celý svet
Kardinál	Menovaný pápežom		Arcidiecéza		
Arcibiskup			Eparchia		Kraj
Diecézny biskup					
Pomocný biskup					
Emeritný biskup					
Dekan	Menovaný diecéznym biskupom	Kňaz	Dekanát		Okres
Farár			Farnosť		Mesto/Obec
Kaplán					
Výpomocný duchovný					
Diakon			Diakon		
Laik					

- O eparchiu sa stará ...
- Osoba zasvätená Bohu sa nazýva ...
- O celú Cirkev sa stará ...
- Každý pokrstený člen Cirkvi (bez vysviacky) sa nazýva ...
- Farár je vysvätený ako ...
- Farár má na starosti ...
- Dekan má na starosti ...
- Farárovi vo farnosti pomáha kaplán a ...
- Pápež má na starosti ...
- Rehoľník je zasvätený ...
- Biskup má na starosti územie nazývané ...

Vy ste

2 Zistil som, že v našej farnosti sú pre mňa určené tieto aktivity:

Moje talenty sú:.....

Chcem sa zapojiť do týchto činností vo farnosti:.....

5.2

Cirkev – prameň nádeje

Modlitba svätého ruženca a zjavenie vo Fatime

1 Doplň slová do fatimskej modlitby.

Ó, Ježišu, odpusť nám naše, zachráň nás od

prived' do všetky najmä tie,

ktoré najviac potrebujú tvoje

2 Poznáš vo svojom okolí nejaké mariánske miesto, kam sa chodia ľudia modliť a prosiť o príhovor Pannu Máriu?

.....

.....

3 Čo vieš o Ruženci? Vyber správnu odpoveď, skontroluj a oznámuj sa.

1. Ružencov je:

- a) 1
- b) 3
- c) 4

2. O ustanovení Eucharistie rozjímame v ruženci:

- a) radostnom
- b) bolestnom
- c) svetla

3. Tretí desiatok bolestného ruženca je o:

- a) bičovaní
- b) trním korunovaní
- c) ukrižovaní

4. O Vianociach hovorí desiatok radostného ruženca:

- a) 3.
- b) 4.
- c) 5.

5. O Ježišovom zmŕtvych vstaní hovorí ruženec:

- a) bolestný
- b) radostný
- c) slávnostný

ZNÁMKOVANIE:
(5b = 1, 4b = 2, 3b = 3,
2b = 4, 1b = 5).